

Lausunto oikeusministeriölle työryhmän mietinnöstä 'Käräjäoikeusverkoston kehittäminen'

4904/03.00.00/2015

KN/NK/LL

Oikeusministeriö pyytää Vantaan kaupungin lausuntoa oikeusministeriön työryhmän mietinnöstä "Käräjäoikeusverkoston kehittäminen" (Mietintöjä ja lausuntoja 14/2015).

Työryhmän raportissa esitetään työryhmän ehdotus siitä, että käräjäoikeusverkoston jatkokehittäminen perustuisi kahteen erilaiseen malliin. Toisen mallin lähtökohtana on ollut asia- ja henkilöstömääriltään pienimpien käräjäoikeuksien sekä eräiden muiden käräjäoikeuksien yhdistäminen, ja tämän mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 17.

Toinen malli taas vastaisi pitkälti poliisin ja syyttäjän toimialueita, ja tämän mallin mukaan käräjäoikeuksia olisi 14. Työryhmä ei ole asettanut malleja etusijajärjestykseen. Toimipaikkojen osalta työryhmä ehdottaa, että käräjäoikeuksien toimipaikkojen määrää vähennetään nykyisestä 57:stä 33:een. Toimipaikkojen sijainnit olisivat samat molemmissa työryhmän ehdottamissa malleissa. Erona olisi hallinnollisten kanslioiden ja laamannien määrä. Muutoksista johtuvat henkilöstöä koskevat vähennykset voitaisiin toteuttaa eläköitymisen kautta, eikä irtisanomisiin olisi tarvetta ryhtyä. Mikäli summaariset asiat siirtyvät pois käräjäoikeuksista, sen seurauksena kohdistuu kansliahenkilöstöön ja haastemiehiin suurempi vähennystarve.

Lausunto on pyydetty toimittamaan oikeusministeriöön viimeistään 31.5.2015 sähköpostitse.

Vantaan kaupungin lausunto on valmisteltu kaupunginkansliassa.

Työryhmän mietintö "Käräjäoikeusverkoston kehittäminen" on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa:

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1426142053965/Files/OMML_14_2015_Karajaoik.pdf

Kaupunginhallitus 25.5.2015 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa oikeusministeriölle työryhmän mietinnöstä "Käräjäoikeusverkoston kehittäminen" seuraava lausunto:

Suomessa on vuoden 2010 alusta lukien ollut 27 käräjäoikeutta, joista yksi on Tikkurilassa sijaitseva, kaksikielinen Vantaan käräjäoikeus. Vantaan käräjäoikeus toimii myös maa- ja metsätalouden ulosottovalitusasioissa käräjäoikeutena. Vantaan kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.1.2013 § 29 valinnut 65 henkilöä lautamiehiksi Vantaan käräjäoikeuden toimikaudeksi 2013 - 2016.

Työryhmän ehdotuksen perusteella molemmissa (17 tai 14 käräjäoikeuden) malleissa Vantaan käräjäoikeus yhdistettäisiin Itä-Uudenmaan ja Tuusulan käräjäoikeuksien sekä Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin eteläisten kuntien (Hyvinkää, Nurmijärvi) kanssa Itä-Uudenmaan käräjäoikeudeksi. Vantaan käräjäoikeuden nykyinen väestömäärä on 208 098 ja suunnitellun Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden väestömäärä olisi 535 185. Molemmissa malleissa arviot käräjäoikeuteen saapuvista asioista ja henkilöstötarpeesta ovat samat. Uudistuksessa Itä-Uudenmaan käräjäoikeus edelleen toimisi maa- ja metsätalouden ulosottovalitusasioiden käsitteleminen siirtyisi Espoossa sijaitsevaan Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen. Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden hallinnollinen kanslia sijaitsisi Vantaalla ja sivukanslia Hyvinkäällä. Muutos merkitsisi merkittäviä toimitilamuutoksia sekä uusia istuntosaleja Vantaalle.

Työryhmän mietinnössä tuodaan esille eriävä mielipide, jossa katsotaan että parempi ratkaisu olisi muodostaa lisäksi Keski-Uudenmaan käräjäoikeus, johon kuuluisi Hyvinkään ja Tuusulan käräjäoikeudet niihin kuuluvine kuntineen, jolloin sen väestöpohja olisi yhteensä 272 503 asukasta, ja että vain Vantaan käräjäoikeus ja nykyinen Itä-Uudenmaan käräjäoikeus muodostaisivat uuden Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden 309 149 asukkaan väestöpohjalla. Esitettyä jakoa on perusteltu muun ohella sillä, että

tuottavuus ja taloudellisuusluvut ovat keskiuurissa käräjäoikeuksissa yleensä parempia kuin isoissa ja pienissä.

Työryhmän esittämällä uudistuksilla tavoitellaan tehokkuutta tinkimättä kuitenkaan oikeusturvan saatavuudesta. Oikeusturvan saatavuuteen osana kuuluu myös se, että oikeutta voidaan saada kohtuullisessa ajassa. Oikeusturvan saatavuudesta säädetään sekä Suomen perustuslaissa (731/1999) että Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Suomi on saanut useita langettavia tuomioita Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta oikeudenkäynnin kestoja koskeissa tapauksissa. Tilanteen parantamiseksi tuli vuoden 2010 alussa voimaan laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä (362/2009). On vaikea arvioida, pidentäisikö uuden käräjäoikeuden huomattavasti suurempi väestöpohja käsittelyaikoja pysyvästi liian pitkiksi. Tämä olisi kuitenkin hyvä tiedostaa tuomiopiirijakoa suunniteltaessa. Mahdollinen käsittelyaikoja pidentävä vaikutus tulisi arvioida oikeusturvan saatavuuden kannalta uudistuksen yhteydessä. Arviointia tukevat myös Tilastokeskuksen vuoteen 2013 saakka saatavilla olevat tiedot käsittelyajoista käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisuihin liittyen. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että esimerkiksi nyt esitettyyn käräjäoikeusuudistukseen verrattuna maltillisemmän hallinto-oikeusuudistuksen seurauksena käsittelyajat hallinto-oikeuksissa kasvoivat suurimmiksi niissä tuomiopiireissä, joissa väestöpohja on yli 400 000 asukasta, joten eriävän mielipiteen jättäneellä jäsenellä voidaan katsoa olevan kustannustehokkuuden näkökulmasta perusteltu näkemys, johon on helppo yhtyä. Vantaan kaupunki pitää hyvänä ratkaisuna sellaista tuomiopiirijakoa, jossa väestöpohja olisi työryhmän esittämää pienempi. Riippumatta tulevasta tuomiopiirijaosta, yhtä tärkeää on varmistaa myös se, että henkilötyövuosia mitoitetaan riittävästi ja että Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden istuntosalit ja hallinnollinen kanslia edelleen säilyy Tikkurilassa.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän asian osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kaupunginlakimies va. Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi